

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 15 .

Stockholm den 13 April 1911.

4:e årg.

Prenumerationspris: 1/4 år . . . kr. 4: 50 1/2 år . . . kr. 2: 50 3/4 " " " " 3: 50 1 " " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. — Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. — Sthlm 1911, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. — Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	---	--	---	---

Våra grannländer, rösträttsutredningen och kongressen.

Åf en artikel i det danska Kvindestemmerets-Bladet så vi, att några uttalanden i dr Lydia Wahlströms första uppsats angående prof. Reuterskiölds rösträttsutredning väckt en del misstämning i våra grannländer. Dr Wahlström instämmer med prof. Reuterskiöld däri, att vi här i landet i konstitutionellt hänseende just ingenting ha att lära af dessa grannländer, ej heller i kvinnorrösträttsväg, och säger att "det gör ett storsvenskt hjärta godt" att höra detta rent ut sägas.

Å ena sidan måste vi nu oförbehållsamt häfda dr Wahlströms rätt att som människa, medborgare och historiker hysa hvilken ärlig öfvertygelse som helst, äfven en "storsvensk"; å andra sidan medge vi emellertid lika oförbehållsamt, att det för L. K. P. R:s ordförande var ett synnerligen olämpligt tillfälle att framföra dessa synpunkter just några månader innan kongressen, då hon skall hälsa dessa grannländers representanter välkomna som våra kära och värderade gäster. I detta sammanhang förklara vi oss naturligtvis stå för den del vi, såsom Dagnys redaktion, ha i att dessa synpunkter i Dagny framkommit. Att vi ej till fullo för oss klagade huru framförandet af desamma i vissa hänseenden skulle komma att träffa, beklaga vi djupt, så mycket mera som vi för egen del ha en helt annan uppfattning af dessa ting än dr Wahlström. Att det för våra grannländer stötande, som kunde ligga i de gjorda uttalandena, undgick vår uppmärksamhet, beror emellertid på att denna uppmärksamhet vid ar-

tikelns genomläsande var fängslad af en helt annan synpunkt.

Prof. Reuterskiöld och dr Wahlström höra båda till samma "skola", till den lilla, men energiska skara af historici och statsvetenskapare, som utgått från Uppsala med Alins och Hjärnes anda lefvande inom sig. Denna statsvetenskapliga skola har i allmänhet ingen plats för kvinnorna i sin stat; de äro nödvändiga för staten, men icke delägare i staten, alldeles som slafvarna voro det för antikens stat eller som i våra dagar arbetarna gent emot de stora industriella företagen. Af denna skolas lärjungar är nu dr Wahlström säkerligen den enda, som på denna punkt hyser kätterska åsikter; prof. Reuterskiölds egen ställning kan nog, fast den icke är direkt och absolut afvisande, på sin höjd betecknas såsom afvaktande. Det som nu upptog vår uppmärksamhet, så att äfven vi glömde bort våra plikter som blifvande värdar, var just konstellationen mellan dessa två förkunnare af samma lära och dock motståndare. Vi ha så länge sett denna skola bekämpad utifrån, från liberal eller socialdemokratisk grundåskådning, så det intresserar oss icke längre så mycket; här skulle läran på den för oss väsentliga punkten skärskådas af en som hörde till samma riktning som utredaren. Är det så underligt om vår uppmärksamhet fängslades af själfva skådespelet, hur värjstötarna skulle riktas, hvar och hur pass djupt de skulle träffa motståndaren, och att vi glömde bort att titta efter, om

de någon gång händelsevis råkade drabba en utomstående? Men vi förstå fullt väl, att de utomstående, som icke ha vårt intresse för själfva drabbningen, reagera mot sina rispor; vi medge emellertid oförbehållsamt, att vi borde ha förhindrat dessa utfall eller, om vi mot förmodan icke skulle kunnat detta, samtidigt uttryckligen borde ha förklarat vår egen afvikande ställning till frågan.

I själfva verket torde det ha varit något af samma upptagenhet, som gjort att dr Wahlström själf icke tänkt på att hennes värja icke bort göra några mera vidlyftiga rundstötter. Hon har skrivit som historiker och statsvetenskapsidkare och äfven naturligtvis såsom ordförande för L. K. P. R.; men hon glömde för tillfället, att denna ordförande också skulle vara värd för kongressen. Hon har skrivit för sina egna landsmaninnor, för att klargöra för dem hur hon kunde i sin person förena två sådana eljest oförenliga motsatser som att vara Hjärnes troende lärjunge och den kvinnliga rösträttsrörelsens lika troende ledare, och hon har icke tänkt på hur hennes ord skulle uppfattas af grannländernas kvinnor, som vi själfva bjudit till gäster. —

Hvad som nu ytterligare återstår att förklara för dessa våra blifvande gäster är att dr Wahlströms åsikter härvidlag icke delas af flertalet af hennes landsmän, icke heller af flertalet inom L. K. P. R. Vi andra ha tvärtom en mycket intensiv uppfattning af den kvinnliga rösträttsrörelsens internationalism, just i den meningen att vi alla ha att lära af hvarandra och att hvad rörelsen i ett land uppnår eller tillkämpar sig, det uppnår den också för alla de andra. Och speciellt hvad grannländerna angår och frågan om hvad vi kunna lära af dem, så väger för oss "det geografiska grannelaget, stamfrändskapen mellan folken och deras kulturella samhörighet", för att begagna prof. Reuterskiölds uttryck, oändligt mycket tyngre i viktskålen än den omständigheten, "att vår statsrätt hvilar på helt andra grunder" än deras. Vi förstå utmärkt — och denna uppfattning delas säkert af dr Wahlström — att om den svenska rösträttsrörelsen kunnat ta en så snabb fart som den faktiskt gjort, detta visst icke är oberoende af, utan tvärtom direkt stöder sig på att ett medvetet och mödosamt arbete för denna fråga har drifvits i England och Amerika under omkring ett halft århundrade och i Norge under mera än ett fjärdedels.

Hvad Finland angår, är det så långt ifrån att dess "delvis revolutionära ställning" skulle utgöra ett hinder för att vi i rösträttsafseende kunde lära af detta land, att det snarare är omvänt: då det gjordes våld på Finlands författning — som den tiden hvilade på samma "grunder" som vår egen — då Finland alltså tvingades in i en delvis revolutionär ställning, då stodo dess kvinnor i samma ögonblick fullt rustade, fullt mogna, fullt beredda att vid männens sida och på samma linje som de göra en stor fosterländsk gärning, och denna gärning inbringade dem sedan rösträtten som en själfklar gärd af rättvisa. Äfven i Finland fanns

det säkerligen före författningsbrottet många män, som vid tal om kvinnans rösträtt förklarade den omöjlig — kvinnorna vore alldeles omogna för denna rätt. Men då nöden kom, då var det ingen som talade om omogenhet, då behöfdes alla som arbetare i vingården, och då var icke längre fråga om jude eller grek, om man eller kvinna. Vi undra om det finns någon rösträttsintresserad svensk kvinna, som icke vid tanken på de finska kvinnornas förvärfvande af full medborgarrätt med en viss bitterhet har frågat sig: skall det behövas yttre olyckor jämväl för Sveriges rike, innan våra makthafvande män förstå, att när vi kämpa för rösträtt, så är det därför att vi känna ansvar inför samhället? Och alla ha vi väl fortsatt tankegången så här: vi måste lära af de finska kvinnorna att göra vårt land alla de tjänster vi kunna, äfven under den gråa hvardagen; i lugna tider synas dessa tjänster icke så mycket, men göra vi godt arbete, så komma nog också vi fram på den vägen, fast det kan dra längre om. Vi för vår del veta intet, som så lyst upp vägen för oss som de finska kvinnornas exempel.

Rörande den kommunala rösträtten torde nog också flertalet af L. K. P. R:s medlemmar till trots för dr Wahlström med en viss afund betrakta den oändligt starkare maktställning, som både de danska och de norska kvinnorna vunnit på det kommunala området, fast deras rösträtt där är af så mycket yngre datum än vår; och vi undra nog, om icke äfven vår inhemska statsrätt snart skall finna det förenligt med sina "grunder" att göra den kommunala rösträtten personlig lika väl som den politiska.

Äfven vi här i Sverige, det våga vi nog säga, ha den internationella syn, som Kvindestemmerets-Bladet så vackert gör sig till tolk för, enhetskänslan för alla kvinnor; äfven vi glädja oss öfver de andras segrar och dra lärdomar af de andras erfarenheter. Och innerst inne i sitt "storsvenska" hjärta gör nog äfven vår ordförande det samma. Hon, som vi alla, känner och accepterar Alliansens mål och ledande princip: "to secure enfranchisement for the women of all nations, and to unite the friends of Women Suffrage throughout the world in organised cooperation and fraternal helpfulness". Och i denna Alliansens egen anda önska vi våra kära systrar från Finland, Norge och Danmark äfvensom från alla andra länder, både de som hunnit fram och de som ännu kämpa liksom vi själfva, ett hjärtligt och tacksamt välkommen.

Pre numeration å DAGNY sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Lösnummer 10 öre.

Juvel- Guld- & Emalj arbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

DAGNYS LÄSARE
 böra gynna
DAGNYS ANNONSÖRER

Sjuksköterskornas arbetsförhållanden.

Vid årets riksdag har borgmästare Carl Lindhagen väckt förslag om "undersökning af sjuksköterskors, sjuksköterskelevers och öfrig kvinnlig å sjukhusen i riket eller i privatvård anställd personals arbetsförhållanden". I motionen hemställes äfven, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga de åtgärder till sjukvårdspersonalens bästa, hvartill undersökningen kan gifva anledning, samt öfverväga erforderliga åtgärder för att bereda understöd åt medlemmar af sjuksköterskekåren, hvilka genom smitta eller öfveranstängning i sitt arbete erhållit obotlig sjukdom.

För att i sin mån stödja dessa förslag har Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse, under återopande af "att trots den storartade utveckling, som på de senaste decennierna ägt rum på sjukvårdens områden, en del reformer äro önskvärda", till Andra kammarens tillfälliga utskott nr 2, som har att behandla motionen i fråga, ingått med hemställan att utskottet genom sitt tillstyrkande ville bidra till att de i motionen gjorda yrkandena måtte vinna riksdagens gillande. Till denna skrivelse äro bilagda uttalanden af styrelserna för Sophiahemmet, Röda Korset, Diakonissanstalten, Södra Sveriges sjuksköterskehem, Svensk sjuksköterskeförening samt skrivelse från F.-B.-F:s sjukvårdskommitté. Samtliga dessa institutioner, hvilka såsom speciellt sakkunniga anmodats af Fredrika-Bremer-Förbundet att yttra sig om motionens syften, ha uttalat sin avslutning till de af hr Lindhagen framställda yrkandena.

Tyska Kvinnornas Nationalförbund och dess förra ordförande. Fru Marie Stritt, som i elfva år varit ordförande för Tyska Kvinnornas Nationalförbund, afgick i fjol från denna post. Såsom en gärd af tacksamhet för fru Stritts förtjänstfulla verksamhet har insamlats en fond, hvilken enligt hvad som tillkännagafs på tyska Nationalförbundets årsmöte i Heidelberg i mars, uppgår till 28,000 mark och som skall bära namnet "Marie Stritt Stiftung". Den skall förvaltas af Nationalförbundet, men fru Stritt har att bestämma om dess användning. Själ f äger hon att under sin lifstid uppbära räntorna af densamma.

Tyska Kvinnornas Nationalförbund, hvilket liksom det svenska är ett led af International Council of Women, räknar f. n. 34 lokalförbund i olika delar af Tyskland och 241 enskilda föreningar.

Kvinnorna och yrkesinspektionen. Om den kvinnliga yrkesinspektören, den äfven i Sverige kända fru Betzy Kjelsberg, skriver det norska arbetarbladet "Fremtiden": "Vi ha funnit att hon på flera ställen vid inspektionen gjort påbud, som haft till följd bättre förhållanden i fabriker — hon har tagit kraftigt i tu med renligheten, hvilket naturligtvis är af största betydelse för arbetarna; bittida och sent är hon tillstädes och uppträder med en bestämdhet som inger respekt".

Fru Kjelsberg har i föredrag framhållit nödvändigheten af att anställa kvinnliga förmän vid fabriker som selsätta arbeterskor.

Rösträttsmotionerna.

Liberala samlingspartiets motion om valrätt och valbarhet för kvinnor till riksdagens båda kamrar samt den socialdemokratiska motionen om rösträtt utan alla streck, hvilken således i sig äfven innebär att könsstreck ej må utesluta kvinnorna från politisk rösträtt, omnämndes i föregående veckas nummer af vår tidning. Af intresse är att närmare redogöra för motionernas motivering.

Liberala samlingspartiets motion börjar med en utförlig historik öfver den kvinnliga rösträttsfrågan i riksdagen: hr F. T. Borgs motion vid 1884 års riksdag; hr A. Hedins år 1886 och hr O. V. Vahlins år 1895 förordande af valrätt för kvinnor i reservation till konstitutionsutskottets betänkande; hr Lindhagens motion vid 1902 års riksdag; hrr Sjöcronas och Lindhagens motioner år 1904 och deras förnyande vid 1905 års lagtima riksdag; hrr Lithanders och Sjöcronas, C. Lindhagens med flere, P. Hörnsténs m. fl. år 1906; hrr Albert Bergströms, K. J. Warburgs, P. Hörnsténs, A. T. Adelswärds, C. Lindhagens m. fl., H. Brantings m. fl. år 1907; hrr Sjöcronas, Staaffs m. fl., Brantings m. fl., Lindhagens m. fl. motioner vid 1908 års riksdag; hrr Staaffs m. fl. och A. Bergströms motioner 1909 samt hr Lindhagens interpellation vid 1910 års riksdag angående omfattningen af den anordnade utredningen om kvinnans politiska rösträtt samt utsikterna att inom den närmaste framtiden få utredningen bragt till afslutning. Därpå öfvergå motionärerna till en kortare öfersikt af prof. Reuterskiölds framlagda utredning samt komma slutligen med följande uttalande:

"Genom framläggande af de sakliga uppgifter, som nu omförmälda utredning innehåller, samt h. statistiska centralbyråns år 1908 afgifna redogörelse för kvinnornas fördelning i särskilda åldersklasser, civilstånd, yrken m. m. synas äfven de längst gående kraf på utredning af nu omhandlade fråga vara uppfyllda. Att under sådant förhållande fortfarande låta anstå med afgörandet af denna fråga, kan ej vara riktigt, i synnerhet som Riksdagen i densamma redan intagit en bestämd principiell ståndpunkt genom sin skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 maj 1906, däri det yttras bland annat:

'Att från direkt politiskt inflytande utestänga henne (kvinnan) kan näppeligen sägas vara väl förenligt med införande af en så vidsträckt valrätt för män, som nu ifrågasättes. Hon har nämligen lika stora intressen att tillvarataga som mannen och bör väl därför äfven sättas i tillfälle att genom deltagande i de politiska valen göra dem tillbörligen beaktade'.

Med dessa ord synes Riksdagen hafva träffat frågans kärnpunkt; och genom att sedermera tillerkänna kommunalt röstberättigade kvinnor valbarhet samt i princip fastslå kvinnas rätt att innehafva vissa ämbeten har Riksdagen ytterligare häfdat grundsatsen om svensk kvinnas medborgarrätt. Att tillerkänna henne jämväl valrätt och valbarhet till Riksdagens bägge kamrar är endast ett följdriktigt genomförande af denna grundsats."

I den social-demokratiska rösträttsmotionen är frågan om borttagandet af det streck, som nu utesluter kvinnorna från politisk rösträtt, tagen så för sig från öfriga yrkanden, att detta moment i motionen kan i riksdagen behandlas tillsammans med öfriga motioner om rösträtt åt

kvinnor. — I förbigående kan här nämnas, att ännu en motion med detta syfte väntas inom den närmaste framtiden i Första kammaren, framställd från högerhåll.

Social-demokratiska motionen börjar sitt yrkande om rösträtt åt kvinnorna med ett påpekande af att "när höger 1907 'löste rösträttsfrågan', lämnade den halfva nationen, kvinnorna, utanför reformen, i fortsatt rättslöshet." Därpå framhålles huru kvinnornas rösträttsrörelse vunnit i omfattning och intensitet, men att regeringen ej gör något för att tillmötesgå kvinnornas kraf utan skyddar sig bakom en "allsidig" utredning, och att nuvarande statsministern nu till sist i januari yttrat, att man först borde afvakta verkningarna af den beslutade rösträttsutvidgningen, innan man toge något ytterligare steg att öka väljarmassorna. Här om heter det i motionen:

"Från vår synpunkt äro detta slags spekulationer på en gång logiskt meningslösa och en kränkning af kvinnornas goda rätt att omsider rycka upp som jämlika medborgare i detta samhälle, där de utgöra halfva antalet och där de fylla så många och viktiga samhällseliga uppgifter. Vi tillåta oss att vädja till riksdagen att uttryckligt underkänna sådana förevändningar för uppskof på obestämd tid med en fråga, som nog äfven motståndarna i själfva verket erkänna blir allt mera brännande. Att fördröja äfven sådana reformer, som snart sagdt alla inse vara oundvikliga, är en ytterst dålig politik; den väcker harm utan att skänka annat än en galgenfrist mot hvad man fruktar.

Riksdagen bör sannerligen nu 1911 kunna anse tiden vara inne att ta det första steget för att godtgöra den orättvisa som skedde, när kvinnorna 1907 lämnades kvar i sin rösträttslöshet."

Med könsstreckets borttagande, framhålla motionärerna till sist, bör som en naturlig konsekvens äfven följa valbarhet för kvinnor som män till riksdagens båda kamrar, möjligen dock med den olikheten, att afsägelse-rätten göres vidsträcktare för kvinnorna, såsom skett ifråga om kvinnas valbarhet till kommunala uppdrag.

Kvinnorna i finska landtdagen 1911. Af 37 kvinnliga kandidater, uppställda af följande partier: svenska folkpartiet 3, ungfinska partiet 7, gammalfinska 8, landtmannapartiet 1, socialdemokratiska partiet 13, kristliga arbetare 5, ha 14 blifvit valda, nämligen:

Svenska folkpartiet: Vera Hjelt, yrkesinspektör; Hedvig Sohlberg, seminarieförest.; dr. Jenny af Forselles, lärarinna och redaktör. Ungfinska partiet: dr. Tekla Hultin, aktuarie vid statistiska centralbyrån. Gammalfinska: Ida Yrjö-Koskinen, friherinna. Socialdemokraterna: Ida Alle, fröken; Hilda Herrala, sömmerska; Anni Huotari, fru, Alma Jokinen, fru, Mimmi Kanervo, tunnbindarehustru; Hilja Pärssinen, lärarinna och redaktör; Hulda Salmi, lärarinna; Anni Savolainen, sömmerska; Helena Vatanen, fru.

Alla mannens generella omdömen om kvinnan ha i främsta rummet betydelse som symptom för hans egen psyko-sexuella läggning. De ha mer ett biografiskt än ett normgifvande värde. Hvad han hoppas och fruktar af kvinnan, hvad han önskar och förutsätter, hans åsikt om hvad kvinnan »bör» vara, allt detta ger oss tämligen ofelbart klaven till hans egen väsensbeskaffenhet.

Rosa Mayreder ("Kvinnlighet, manlighet och mänsklighet").

Blad ur "den svaga kvinnans" historia

V.

Blod är sanning. En enda minuts återblick på den sorgligaste af all statistik, tabellerna öfver dödsdomda, är tillfyllest för att bota en människa för förälskelsen i det flydda. Här kan endast bli fråga om aflifvade kvinnor. Sällan förekomma andra brott af kvinnor än barnamord. Någon gång mord å make eller husbonde. Ju längre bakåt i tiden ju högre bli siffrorna för de hopplösa. Under ett enda tiotal år: 1760—1770 måste icke mindre än 125 barnamöderskor — många mycket unga — efter olika grader af grym behandling låta sitt lif på schavotten.

Sveriges fängelseväsen före konung Oscar I:s ädla ingripande stod icke framför andra länders. Behandlingen af fångar kan öfverallt betraktas som ohygglig.

Från 1760—1802 äro inalles 387 kvinnor aflifvade, af dessa öfver 300 för barnamord.

Antalet skulle ökats med ännu flera olyckliga, om icke ett par allidit i fängelset och en eller möjligen flera benådats på sätt, som här skall visas.

År 1794 prövade häradsrätten skäligt att döma en piga, 22 år gammal, som vid stranden af en sjö under det hon vallade kreatur födt ett barn och gräft ned det i kärret bredvid, att "halshuggas och å båle brännas". Professor Calonius utverkade i underdånighet att förbemälda piga, som aldrig tillförne varit känd för lastbart leverne och som genom vanvårdad uppfostran var så okunnig i sin kristendom, att hon ej tillåtits kommunicera, blef af "gunst och nåd" från dödsstraffet förskonad och i stället straffad med 24 par ris, uppenbar kyrkoplikt och 10 års allmänt arbete och tukthus.

Bevisligen vanvårdad uppfostran räddade denna stackars flicka från stupstocken. Hon fick dock med tio rysliga tukthusår gälda hvad stunden, kanske ovetenheten, brutit.

Mannen, fadern till den dödade lilla varelsen, förblef naturligtvis fri och i okvald besittning af den medborgerliga ställning han kunde inneha. Det är ju sant, att det icke var han, som med egna händer stramat åt om den späda halsen tills det nytända lifvet slocknat eller som kastat det lilla byttet i sjön. Det var modern som gjort den vilda gärningen. Men skulle hon ha utfört den, om han stått vid hennes sida och om han sagt: bekymra dig icke så hårdt för barnet, fatta blott mod! Det lilla lifvet är väl icke svårare att uppehålla, än att vi två orka med det?

Hur många barnamöderskor skulle under flydda sekel gått till döden, om fäderna till de mördade barnen endast bjudit till att göra sin plikt? Sannolikt högst få. Kanske ingen.

Hvad man än undanhållit kvinnan å rättigheternas sida — straffsatser har man icke låtit fattas i något tidevarfs lagstiftning hvad henne vidkommer.

Hos oss har ju straffet för barnamord under det se-

Den patenterade

PUFFSÄNGEN

är delvis tillverkad af stål samt ytterst stark. Den har därjämte ett prydligt utseende, och passar för alla hem både i stad och på landet.

Begär priskurant.

PER FROMS MEK. VERKSTADS A. B.,

Mäster-Samuelsgatan 34, STOCKHOLM.

OBS! Säljes äfven i alla möbelfärrer.

Freja-Magasinet.
Specialaffär för Damartiklar.

18 Humlegårdsgatan 18
29 Drottninggatan 29

nast flydda seklet afkortats mer och mer, och nedsättningen innebär ett erkännande af förmildrande omständigheter. Men lika oantastad som fadern gick 1794, lika skuldfri går fadern 1911. Aldrig har hans ansvarskänsla gent emot kvinnan väckts af lagens skarpaste röst. Och så länge detta blir fallet, saknar den mänskliga rättvisan den allomfattande blick, som skulle göra den värdig sitt stora namn.

Århundradets straffsystem gick ju ut på att afskräcka från brott. Att systemet icke medförde önskade påföljder var det en mera upplyst monark förbehållet att inse. Det är Tjusarkonungen, som sökt göra upphöjdare åsikter gällande i vår kriminella lagstiftning. Vid första riksdag efter statshöfvingen framlägger Gustaf III den 31 oktober 1778 bl. a. proposition angående "inskränkning af dödsstraff för barnamord" och uttalar sig allra först i denna fråga.

"Nästan aldrig fåfängt sökes botemedlet uti själfva upphofvet till en ond gärning: uti detta brott visar det sig uti ett falskt begrepp om heder och en illa förstådd fruktan för vanära". Vidare säger konungen dödsstraffet vara "af en sådan moder önskad såsom den enda utväg att få sin fläckade heder i evighetens glömska bortgömd". Konungen visar sig behärta en fattig ogift moders "fruktansvärda tillstånd" och uttalar framsynt, att det vore mänskligheten mera värdigt att söka förekomma än straffa barnamorden.

Så vidt jag förstått, föreslår han icke uppsparande af fadern för att å dennes axlar lägga vissa skyldigheter, han anbefaller icke omsorger från det allmännas sida om den blottställda kvinnan eller anvisar någon utväg för barnets utkomst eller dylikt. Däremot talar han om ett människoliifs förökning i staten som en gåfva, så mycket svårare att mista som detta folkfattiga land hvarje stund påminner om dess behof.

Hufvudsak är emellertid, att dödsstraffet för sådant brott åtminstone diskuteras som olämpligt.

Riksråden finna äfven en bedröflig erfarenhet ha visat huru dödsstraffet icke förmått hindra brottet och framhålla somliga folks mildare bedömande af moderskap utanför äktenskapet, "hvarigenom många oskyldiga barns lif räddats". Icke heller här yttras tankar på den olyckliga kvinnans förhjälpande till en mänskligare lott.

Dessa excellenser och grefvar och store — i allmänhet från vaggan omgifna af bördens och penningens själf-fallna tryggande förmåner och därtill alltid på öfverstigligt afstånd från ett folklager, där nöd och missaktning ingingo i de dagliga erfarenheterna — äro ju också de i hela landet mest främmande personer för den fråga de skola afgöra. Främmande, emedan de aldrig känt föraktets, värnlöshetens och hungerns brottsjöar slå igen öfver egna hufvuden. Någon fattas i detta lag af högförnäma män. Kvinnan fattas. En moder skulle bättre förstått, hvarom det hela handlade.

Deputerade af prästeståndet vågade icke tillstyrka, att det i lagen stadgade straff för barnamord borttogs eller förändrades.

Först genom den kungl. förordningen 29 januari 1861

upphäfdes i lagen dödsstraff för barnamord. Kungl. Maj:t hade dock under en följd af 30 år reguljärt till lifvet benådat barnamörderskor. Sedan 1830 har ingen kvinna här i landet lidit dödsstraff för sådant brott.

Detta är nu enkla rubriker till delar af "den svaga kvinnans" historia. Rubriker säga ju mycket, men belysande kapitel sakna icke värde.

År 1845 hade man lyckats att få principerna för den nya strafflagen godkända. Med genomförandet af reformerna dröjde det ännu en god tid, som man vet. Den 18 dec. 1847 uppträder här förut nämnde Rääf å Riddarhuset med ett drygt anförande för att så vidt möjligt preparera sina ståndsbröder till motstånd. Han kastar saken på det oinskränkta fadersväldet i det gamla Rom, då fäder straffade sina barn till lifvet, och han visar hän på detta folks ära och glans utan att snudda vid dess förfall. Så utvecklar han klagande huru vårt liberala tidevarf inskränkt godtycket för fäder, husbönder och lärare, som likväl alla måste äga den närmaste kännedom om sina underordnade jämte den största ömhet för deras sanna väl. — Hur pass stor "ömheten" i många fall var å öfverordnades sida, är det kanske bäst att icke inlåta sig på. Annars saknas icke exempel på granit-hårda fäder, torterande lärare och bestialiska husbönder. Rääfs egen ömhet torde t. o. m. kunna ställas under debatt, efter han med osläcklig grämelse mottog den nya arislagen och eftersom han personligen icke ställde sig den till efterrättelse.

I strafflagsfrågan föreslår han: "uppfinnande af nya kropps- och skamstraff jämte bibehållande af de gamla". I fråga om äktenskaps- och sedlighetsbrotten äro de nya lagförslagen i Rääfs ögon fullkomligt absurda. "Klokast ha de folk handlat, som afskilt och utmärkt en prostituerad klass af kvinnor, hvarigenom sederna hos alla de öfriga blifvit oantastade och i helgd hållna". Sådana uttalanden vågar en adels- och riddersman, en riksdagsman, götisk förbundsbroder, medlem af Vitterhetsakademien och utländska samfund m. m., komma med i kretsen af sina samlade ståndsbröder. Ser man icke hur han slår ut med armarna, höjer blicken och vädjar till alla dessa skuldfria sedernas väktare i vårt dyra fosterland! — Det är ju synd, att man inte kan låta dupera sig. De store männen ha inte varit nog befänkta på att hålla oss i tillräcklig okunnighet. Deras publicerade anteckningar förråda icke så sällan hur de små Karlbergslöjtmänerna under permissionstimmarna på sina hästar funno vägen till den eller den världshusflickan och längre fram i tiden, då kassan det medgaf, till pretentiösare väninnor, okända af hustrurna.

Vidare beklagar Rääf, att den reglementerade prostitutionen aldrig hos vår nation vunnit och troligen aldrig skall vinna häfdens starka inflytande. Och han begär därför, att åtminstone lagen skall hålla i med sin stränghet och kväfva fräckheten hos de brottsliga (kvinnor naturligtvis!), som göra afsteg från dygdens väg.

I hans barndomsår, innan Gustaf III:s mildringar hunnit verka på folklynnet, blef — säger Rääf — "en ogift kvinna, som i omständigheter befanns, strängeligen ban-

**Glöm ej att använda kongressbrefkort!
Åsätt Edra postförsändelser kongressmärken!**

nad af husbonde, föräldrar och släkt". (Är det någon af oss som tviflar på bannornas stränghet och den armas utkastande från hus och hem? Bland psykologiska fakta i ett stort juridiskt arbete synes hur pigan den och pigan den, bortstötta af alla, vandrat omkring med sina barn tills de öfverväldigade af förtviflan dränkt dem.) "Då grät hon och skydde visa sig för folk. Några decennier senare grät hon ännu, när förhållandet upptäcktes, men nu" — fortsätter Rääf emfatiskt — "omtalar hon själf sitt tillstånd som en naturlig verkan af la force des choses". Detta äro de milda lagarna skuld till. "Det är de som åstadkomma kommunism i könsförhållandet och" — nu måste han riktigt ta sina ståndskamrater — "de skola nog drifva samma lära i egeandomsrätten". Dubbelmoralens gudomliga privilegium är hotadt. Nu kommer det till ekonomiska rubbningar.

Rääf förvånar sig öfver de namn han läst under lagföreläset. Men han förstår väl, att produkten tillkommit "för en viljas skull".

Rääfska synpunkterna väckte gud ske lof kraftig opposition från några håll.

Det är emellertid den ofvan åsyftade "ena viljan", uttryckt i de ädlaste ord, som lyser likt en vårdkas från berget ned i det allmänna mörkret. Låt oss lyssna till Johan Gabriel Richerts stämma (1844): "Jag tror på statens plikt att verka för sin höga bestämmelse till släktets förädling, icke med uppfostran för några få, som kalla sig bildade, och med bilor för de andra, som kallas den råa massan, utan med en lefvande, oskrymd och från mannamån frigjord människokärlek för alla. Jag tror på en i det tysta oafbrutet framskridande seger, icke af det onda, utan af det goda, i trots af alla reaktionära krafter motstånd. Jag tror däremot icke på skriket om vådorna af den närvarande tidens så kallade filantropiska syftning, emedan jag märker i denna syftning en fläkt af den anda, som arbetar på mänsklighetens förlösning ur egoismens bojar".

Är det ej som om man från en smutsig maskinverksstads slammer kom direkt ut under himlens ljufliga blå och möttes af mänskligt ömma tonfall? Och de mänskligt djupa tonfallen höras efter detta allt oftare. För kvinnan träda nu också både riddersmän upp men med ädlare vapen än stålets. Så småningom står där på hennes sida en skara tappra ädlingar i ny bemärkelse. Men de höra knappast till i den gamla goda tiden, de äro egentligen söner af den nya.

Kvinnan har alldeles påtagligt blifvit en smula stark, sedan många af de svagheter, som pådyflats henne af föreställningen, fallit bort. Starkare blir hon, när den tid kommer, då hon icke längre underkastas lagar dem endast män stiftat. Är hon då fri från egoismens bojar och älskar rättfärdighet, skymtar hon kanske den monumental bilden af en mänsklighet i jämvikt på rättvisans sockel.

Metta Greger.

Gynna Dagnys annonsörer!

Litteratur.

Medan gräset gror. En bok om det växande af *Emilia Fogelklou*. Albert Bonniers förlag, Sthlm. 1911.

En samling uppsatser af olika datum och växlande innehåll äro sammanfattade under titeln "Medan gräset gror, en bok om det växande". De ge trots olikheten ett rätt enhetligt intryck. Det enhetliga är personligheten, som står bakom, lifssynen, som den ena gången betraktar en diktskapelse eller ett konstverk, den andra gången den religiösa uppfostrans problem eller den religiösa utvecklingen hos Israels folk. Brist på estetisk och intellektuell smidighet har man nu för tiden just ej att klaga öfver så ofta, men smidigheten gör vanligen ett ledlöst, personlighetslöst intryck. Där åter individualiteten omiskännligt finnes, där är den gärna starkt begränsad och ensidig. Emilia Fogelklous uppsatser i denna bok ge liksom hvad man på andra håll läst af henne intrycket af en människa, som vågar vara sig själf utan att därför bli begränsad i sitt förstående och sina sympatier.

Med klara ögon och vaket intresse ser förf. på "Människorna i Sophokles' Antigone". Flärdlöst enkelt, med minsta möjliga apparat, framkommer i denna studie en personlig uppfattning af det mångomhandlade dramat och dess personer, särskildt den främsta, Antigone.

Näst intill tolkningen af idealitetens tragik i Sophokles' drama kommer en liten uppsats om Walt Whitman, den amerikanske optimisten, hvars diktning uttrycker den allomfattande positiva lifskänsla, som man brukat ha så mycket att säga om i populära reflexioner om "antikens" lifsglädje. Flertalet af dem, som man i tidskriftslitteraturen möter som Walt Whitmans beundrare, stå i sin hyllning af hans optimism i afsedd motsats till kristen åskådning. Här ställes han fram af en, som inte utan vidare följer den vedertagna fackindelning af lifsåskådningar, som de moderna andarna i regeln äro så angelägna om och så säkra på. Det är en sympatisk och diskret presentation, icke en ingående studie. Knappast lär den öfvertyga dem, som ställa sig tviflande till Whitmans konstnärskap, dem, som af konsten fordra form och koncentration. Emilia Fogelklou erkänner själf, att "för hvarenda tanke Whitman bjuder kräfver han en mycket stor, man kan säga orimligt stor plats". Högheten och hållbarheten af hans lifsfilosofi att räkna med blott positiva står äfven den efter hennes presentation lika tvifvelaktig för den i detta fall skeptiske som förut.

Både de kortare och de längre styckena i Emilia Fogelklous bok äro årsdaterade. Detta ger tillfälle att konstatera ett framåtgående, ty de i sin helhet afgjort bästa ha sena årtal (1908, 1910). Förträffliga enskildheter finnas dock äfven i de tidigare, och den själfulla tolkningen af "Slättens" naturstämningar (1904) står äfven som helhet nära dem, som här kallats de bästa.

"Hosea och Gomer" kallar förf. "en biblisk fantasi", en novellistiskt hållen berättelse om Hoseas lifserfarenhet och profetskap, där den exotiska miljön, som i de vanliga färgstarka skönlitterära orientberättelserna är allt, en-

dast är antydd och hufvudsaken är den skildrade själsutvecklingen.

"Två sagor" måste liksom den nyssnämnda och i ännu högre grad göra olika intryck på olika läsare, alltefter hvars och ens ställning till det valda motivet. För Hoseas utveckling och i synnerhet för dess historiska bakgrund kan man vara mer eller mindre intresserad. I "Två sagor" beröras på ett lekande sätt problem och missförhållanden, som för många människor icke finnas till, för andra äro alltför bittert allvarliga för att någonsin vidröras på lek. De förra bli ointresserade. De senare mena, att det vore ovärdigt att afgöra allvarliga strider genom florettfäktning, fränsedt att det är omöjligt. För öfrigt är det i hög grad vanskligt att så som här i den första "sagan" framställa Gud som skapande. Därtill fordras en obeskrifligt lätt hand och en verklig naivitet, för att icke både estetiskt och religiöst väcka anstöt.

Oklart och äfven i andra aiseenden icke fullt i jämnhöjd med afsikten är det stycke, som fått titeln "Människan".

Uppsatsen "Vilja vi?" antydes genom årtalsbeteckningen 1905—1908 vara tillkommen under olika tider. Så tolkar man åtminstone årtalsbeteckningen, då man finner en viss brist på öfverskådlighet och enhetlighet i uppsatsen sådan den föreligger. Till innehållet är den för öfrigt präktig, rik på tankar och uppslag, rik på psykologisk insikt och pedagogisk erfarenhet. Därtill har den en varm personlig klang. För sin hoppfulla öfvertygelse om "trons" och "vetandets" förening har förf. funnit de mest träffande och pregnanta uttryck. "Den fria tanken" och 'den rätta tron' — de komma att taga hvarandras namn. — Då den rätta tanken och den fria tron stämma möte i personlighetserfarenheternas värld, måste lifvet få rikare och starkare belysning än någonsin förr." Bevingade ord äro de, dessa om utbytet af de skiljande lösenorden "den fria tanken" och "den rätta tron" mot det samlande i den rätta tanken och den fria tron.

Flärdfritt sakrik är uppsatsen "Profeternas folk" (1908) Stilen är åskådlig. Man glömmar icke uttryck som detta: "Profeternas historiesyn är ej vunnen genom arkivstudier. Den kommer oss ej att tänka på den där bokrullen, som vi symbolisera som häfdens blad, och där en del af pappersytan är blank och oskrifven, en annan del fulltecknad. Den är ej en öfverblick utan en inblick."

Lika innehållsfylldt som "Vilja vi?" och "Profeternas folk", fast på annat sätt, verkar det lilla stycket "Nike" (1910). Den i Louvren förvarade, skadade antika kolossalstatyn af Nike, segergudinnan, har i förf. fått en tolk med det finaste konstnärliga förstående men också en tolk med en hänförelse, som är mer än blott estetisk. Stycket är själf ett litet konstverk, ädelt till form som innehåll..

Större förnämhet i den personliga klangen eller bättre behärskning af språkuttrycket — läsaren kan ej skilja båda, ty det är genom språkuttrycket, som han förnimer den personliga klangen — är det som gör en rangskillnad mellan de mera "subjektiva" uttalandena i olika stycken.

Hilma Borelius.

Nye og gamle Digte och dikter. Af *Helena Nyblom*. Albert Bonniers förlag, Stockholm 1910.

Helena Nyblom, hur har ej detta mjuka namn sjungit sig in i våra hjärtan och gjort det danska språket svenskt för oss, ty jag vet knappt något som mera påminner om en solvarm, uppsvensk sommardag än Helena Nybloms diktarskap; icke en af de kvalmiga, utan en af de friska, ljusa i våra skärgårdsskogar, där skuggan faller mjuk och mängder sig med doft af barr och linnéa, medan hafsvågorna slå mot stranden och naturens alla röster sjunga oss i stämning, solmättad, sommarvarm, kanske för ett ögonblick vek, men alltid stark, aldrig pjunkig och falskt känslös stämning. De äro så fulla af lefvande lif, dessa dikter, af glädje och smärta, af mänskligt förstående och af den resignation, som blir alla känslors sluthamn, men icke en resignation af det moderna tvinsjuka slaget, utan en ljus och modig resignation, som om svunnen lycka ännu sjunger:

"Jeg gemmer på et Minde,
det lyseste af alle.
Jeg ser det endnu skinne
medens Bladene falde.
Naar tavs jeg Kransen binder
af alle tabte Minder
det lyser som det lyseste
af alt hvad Livet gav."

Och hur modigt klingar ej ropet "Med Svanerne":

"Vi vil flyve og leve og ikke dø
under Is og Mørke begravet",

eller slutorden:

"Jeg vil ikke knuses af Sorgens Hæl,
ikke skue mit Håb begravet.
Jeg vil spænde Vingerne på min Sjæl
og redde mig hinsides Havet."

Eller den lilla betagande dikten "Fremad", som jag ej kan låta bli att i sin helhet citera:

"Det at søge — ikke det at finde
holder Pulsen i dit Hjerte varm.
Det at kæmpe, ikke det at vinde
gyder Kraftens Sundhed i din Arm.

Det at længes, ikke det at eje
spænde ud til Flugt dit Vingepar,
og du føres gennem alle Veje
mod det Mål, som er og altid var".

Om det icke vore så förtjusande poesi, skulle man vilja kalla sådana ord en modern bergspredikan — och en af behöfligaste slag.

Men man blir alltför frestad att citera inför denna diktsamling, som man så ogärna lägger ifrån sig och som man vet, att man så ofta skall taga i sin hand igen. Det är ju jämförelsevis så sällan man råkar på ett kvinnligt diktarnamn af verkligt äkta klang, men ett skall vår tids litteraturhistoria en gång ha att visa fram, och det namnet är — Helena Nyblom.

S. E—d.

Sprid Dagny!

F. K. P. R. i Stockholm anordnar onsdagen den 19 april kl. 8 e. m. ett möte i Viktoriasalen, hvartill äfven kvinnor som icke äro medlemmar af föreningen äga tillträde. Å detta möte kommer fru Ellen Hagen från Uppsala att hålla föredrag med ljusbilder öfver den internationella rösträttsrörelsen.

Socialdemokratisk kvinnokongress kommer att hållas i Stockholm den 16 och 17 april. Representationsrätt till kongressen äga alla kvinnoklubbar, som tillhöra socialdemokratiska arbetarepartiet, samt alla kvinnliga och s. k. blandade fackföreningar som tillhöra landsorganisationen.

Öfverbefolkning på småskollärläroverbanan. Enligt en undersökning, som verkställd af Tidning för lärarinnor, råder f. n. en så stor öfverbefolkning på småskollärläroverbanan, att en petition till k. m:t förberedes bland dessa lärarinnor med begäran om åtgärders vidtagande för förkommande att flera lärarinnor än nu är fallet gå utan anställning.

Ett kvinnomöte i Köpenhamn. Kvinnliga läseföreningens diskussionsklubb i Köpenhamn höll den 31 mars ett möte, besökt af omkring 300 kvinnor, hvarvid fröken Ebba Lindencrona från Malmö inledde en diskussion om samarbete mellan danska och svenska kvinnor. Hon framhöll kvinnoorganisationernas stora betydelse i fråga om kvinnans utbildning för deltagande i samhällsarbetet. Det gällde att kvinnorna finge ögonen öppna för de gemensamma intressena, och detta skedde lättast mellan karaktärsbesläktade nationer. Efter diskussionen beslöts uppgöra bestämd plan för arbetet, hvilket borde gå ut på estetisk och social upplysning.

Föreningsmeddelanden.

Karlstads F. K. P. R. drog den 11 mars sitt strå till kongress-stacken genom en soaré med dans å stadens Grand Hôtel. Festen inleddes af en liten fin och treflig aftonunderhållning efter följande program: "En trasslig häriva" af Helena Nyblom — konsertafdelning — landsmål — folkvisedanser. Tillslutningen var mycket stor och man hade tydligen riktigt roligt under rösträttsflaggens vingskugga. Nettot blef 342 kr.

Den 30 mars höll föreningen sitt årsmöte; 35 öre pr medlem till landsföreningen beviljades utan knot. Omvald blef den gamla styrelsen, fru Gerda Hellberg, fru Greta Gullström, fröken Anna Widmark, fröken Ragnhild Dyhlén och fru Helfrid Severin. Till suppleanter i styrelsen nyvaldes stadsfullmäktigen fröken Anna Ljungkvist och fru Kristina Bandelin. Efter sammanträdet intogs gemensam tesupé och därefter hölls samkväm med sång, musik, uppläsning o. s. v.

F. K. P. R. i Norrköping höll den 27 mars sitt ordinarie marsmöte i kvinnliga kontoristföreningens lokal. Efter förhandlingarna höll fröken Esther Lindström föredrag om Frödings diktning, hvarefter följde åtskilliga musiknummer. Under en paus i programmet serverades te. Nya medlemmar ingingo i föreningen.

Den 4 mars höll fru Greta Holmgren en vis- och sa-goafest på Allmänna läroverkets höglidsal, som var till trängsel fylld af en tacksam publik, till största delen bestående af småttingar, som oförställt lade i dagen sin förtjusning öfver allt det roliga "Sagotanten" hade att bjuda på. Nettobehållningen blef glädjande nog 285 kronor, som sedan uppsändes till kongresskassan.

F. K. P. R. i Stockholm valde å styrelsesammanträde den 31 mars till föreningens ordförande fröken Anna Kleman, till vice ordförande fröken Anna Lindhagen, till sekreterare fru Karin Holmgren och fru Lilly Hellström, till biträdande sekreterare grevinnan Louise Stenbock och fru Alma Faustman samt till kassaförvaltare fröken Stina Quint.

Malmö F. K. P. R. hade måndagen den 3 april till förmån för kongresskassan anordnat en soaré, hvilken gjorde de kommitterade all heder och beredde den ganska talrika publiken en angenäm afton.

Efter prologen, skriven af en rösträttskvinna om "rösträttskvinnan", följde auktion på en hel mängd vackra och värdefulla saker, alla skänkta af rösträttsintresserade. Ett trefligt afbrott åstadkom fröken Herbst, som glädde publiken med några vackra, friska och käcka sångnummer. Så följde ett litet dramatiskt skämt: "I deklarationstider", skrivet af en rösträttsmedlem, hvilket spelades utmärkt och slog lifligt an. Därefter fortsattes åter auktionen, tills det mesta blifvit slutsåldt. Under hela kvällen var det frisk åtgång vid buffeten, till hvilken större delen af det serverade också blifvit skänkt. I fiskdammen erhöles praktiska napp, vackra blomster- och konfektförsäljerskor i färgrika nationaldräkter lockade slantarna fram för den "goda saken".

Inkomsten uppgick till omkring 700 kronor.

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt afdelning i Örnköldsvik, som på grund af en del omständigheter under ett par år legat nere, har efter föredrag af fru Ella Billing den 19 jan. detta år återupplifvats och räknar nu ett 60-tal medlemmar. Styrelsen består af 5 ledamöter: fröken Helga Frånberg, ordf.; fröken Elsa Jernström, sek.; fröken Astrid Holm, kassaförvaltare; fru H. Bodin, vice ordf.; fru S. Dahlberg, vice sek. Till centralstyrelseledamot har utsetts fröken M. L. Åkerblom, hvilken äfven valts till kongressombud. Intresset för föreningens verksamhet är vaket, och det finns godt hopp om att medlemsantalet ytterligare skall ökas.

Libertys
Shantung Silk

till sommar-
klädningar å

Kr. 2:60

Alla färger.

□ □ □

AKTIEBOLAGET
Nordiska Kompaniet
STUREPLAN.

Lättast att intaga af stora och barn är Vasens (f. d. Nordstjernans) Laxermarmelad, med anledning af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. På alla apotek.

Mjolk dagligen till afhämtning.

Oskummad för 15 öre lit.
Handskummad för 6 öre lit.

Tjock grädde för 90 öre lit.
1:ma smör kr. 2,00 pr kilo.

Stockholms Mejeriaktiebolag, Klarabergsgatan 68.

Allm. Tel. Br. 5241.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT utkommer 1911 i sin tjugonde årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1:65, halft år 90 öre.

**GYNNA DAGNYS
ANNONSÖRER!**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Sjukgymnast.

Ex. kvinnl. sjukgymn. önskar plats å svenskt institut i Tyskland. Förut in nehaft assistentplats därstädes. Utmärkta betyg. Svar till "Intresserad", Sv. Dagbladets annonskontor, Göteborg.

Plats som skrifbiträde

önskar elementarbildad flicka. $3\frac{1}{2}$ års kontorsvana. Villig hjälpa till med husliga göromål, kunnig i handarbete och enklare sömnad. Svar till "21 år", Kalmar p. r.

Kartritning.

Ung flicka, som genomgått kartritningskurs, önskar plats. Ben. svar till "R. S. 8" und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ung barnlös enkefru

önskar förestå hemmet hos bildad ungherre eller änkeman, är kunnig i hushållsgöromål och handarbeten samt musikalisk. Svar till "husföreståndarinna", p. r., Vikmanshyttan.

Medelålders hushållerska

önskar plats 24 april, utm. rek. finnas. Kompetent att på egen hand sköta ett hem. Svar till "A. M.", Kneippbaden, p. r.

Ung, bättre flicka

önskar plats i familj under sommar-månaderna att undervisa barn i musik, äfven i vanliga skolämnen om så önskas. Tacksam för svar till "Villig", Jönköping p. r.

Examinerad sjuksköterska

med goda betyg och flerårig vana i sjukvård önskar anställning vid badort eller kuranstalt. Gifver gärna massage och assistens åt gymnast om så fordras. Svar till "Glad och Arbetsam", S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Karriterska

med fint betyg önskar arbete hos landtmätare. Svar till "K", Karlsro, Bondsjöstaden, Härnösand.

Korrekturläderska,

bildad, språkkunnig, önskar plats snarast möjligt, i Stockholm, landsorten eller utrikes. Svar emotes med största tacksamhet till "Daily Mail", Allmänna Tidningskontoret, Örebro.

Ung flicka,

som genomgått Fr. Schartaus handelsinstitut, kunnig i maskinskrifning, önskar plats på kontor eller bank. Svar till "20 år" under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Apotek.

Ung flicka som under snart två år tjänstgjort som tekniskt biträde å apotek och har utmärkta betyg från denna verksamhet, önskar anställning. Svar med löneuppgift till "Praktisk och fortfärdig", denn tidnings expedition, Stockholm.

Ung flicka,

som genomgått 8-kl. läroverk, samkurs i massage och sjukgymnastik önskar plats i familj; villig att hjälpa barn med läxläsning om så fordras. Svar med uppgift om lön till "18 år", p. r. Göteborg.

Som husföreståndarinna

söker 27-årig, bättre, hushållsvan flicka plats i trefligt, helst mindre hem. Svar till "April—Maj", Visby p. r.

Fint bildad änka

34 år, önskar plats som husföreståndarinna. Kan, om det behöfs lägga hand vid matlagningen, skicklig med all klädsömnad och fin arbeten. Lön ringa, mot att få medtaga en fyraårig tös. Svar till "Gladt lynne", Linköping p. r.

Barnfröken.

Ung flicka, som genomgått klasser i elementarskola, önskar plats i Stockholm i god familj för att hjälpa till med barnens läxläsning och att gå frun tillhanda. Är villig att gifva pianolektioner om så önskas. Svar till "Frisk och stark", Postkontoret, Vasagatan, Göteborg p. r.

Schweizisk Bonne

kunnig i sömnad önskar anställning i medio af april för ej mer än en barn. Vidare upplysningar å Friska Bremer Förbundets Byrå Stockholm.

Ung, anspråkslös flicka

önskar plats i familj; är villig att taga i förekommande göromål, önskar anses som medlem af familjen. Betyg finnas. Svar till "N:o 20", Tingsryd.

Omkring 30-årig

Tjänstemannadotter

kompetent att förestå hushållet med tillhjälp af jungfru önskar plats Stockholm eller i dess närhet. Goda rekommendationer finnas. Svar till "U. U. 1911", Uppsala p. r.

Bättre Landtbrukaredotter

önskar komma i familj som hjälp hushållet, vill anses som familjemedlem. Svar till "21 år", p. r. Katrineholm.

Hushållerska,

skicklig och van att förestå finare hem, söker plats till 1 kl. pensionat eller förestå hushållet för kontorspersonal eller ett större finare hem. Svar till "Herrgård", Öfvrum p. r.

Ung dam

som i 7 år innehaft plats å större kontor i Göteborg önskar till hösten platsombyte. Svar t. "Göteborgskontorist", Sv. Dagbladets Annonsskontor, Göteborg.

Ung, bättre flicka

som genomgått 8 kl. läroverk, önskar nu genast eller i sommar plats i familj att undervisa barn eller vara behjälplig med läxläsning. Är äfven villig deltaga i husliga sysslor. Tacksam för svar till "Greta E.", S. Gumælie Annonssb. Göteborg.

Fotografer!

Ung flicka med goda rekommendationer och vana vid stor kopiering söker plats som kopist. Svar emotses tacksamt till "Östlings Atelier, Gäfle".

LEDIGA PLATSER.**Vid Söderhamns Elementarläroverk för flickor**

inrättas till nästa läsår, med anledning af skolans utvidgning till åttaklassig, en ny lärarinneplats med undervisningsskyldighet i naturkunnskap, matematik och svenska. Högre kompetens önskvärd hos sökanden. Lön enligt lag. Ansökningar insändas till Styrelsen före den 10 april 1911.

Vid Eslöfs högre samskola

finnes instundande läsår plas för lärarinna i biologi (företrädesvis) och matematik i realskolan. Lön 1,700 kr. Ansökningar torde snarast möjligt insändas till undertecknad; läroverkets föreståndare.

T. Nyström.

Barnfröken, ej under 25 år, bildad och från godt hem, erhåller plats instundande 1 maj för att tillse och vårda 4 barn. Barnjungfru finnes. Den, som är kunnig i sömnad äger företräde. Endast fullt frisk och med goda rekommendationer försedd person torde söka. Sv. m. foto. t. "Fru E. N", Örebro.

Anspraakslös, frisk flicka, något musikalisk och med god handstil samt kompetent att läsa läxor med en gosse i 3 klass, äfven språk, dessutom kunnig och villig deltaga i inomhus lättare göromål. Svar om ålder, lönepretentioner, betyg och foto. till Fru Apotekare Hollenberg, Bollnäs.

Från och med nästa läsår

är en lärarinneplats i **Förberedande skolan vid härvarande Elementarläroverk för flickor** ledig, till hvilken ansökningshandlingar, åtföljda af läkarebetyg, böra under undertecknads adress inlämnas till skolstyrelsen senast den 20 nästk. april. Kompetensfordringarna äro elementarskole- och seminarieutbildning; undervisningsskyldighet förutom i förberedande afdelningen äfven i något ämne såsom svenska språket eller historia i de lägre elementarskoleklasserna. Lön 900 kronor. Vidare upplysningar erhållas af läroverkets föreståndarinna, fröken Signe Cedreqvist. Borås den 30 mars 1911.

Å skolstyrelsens vägnar:
August Charles.

Ett vikariat vid Elementarläroverket för flickor

härstädes med undervisningsskyldighet i kristendom, svenska och historia är under nästa läsår till ansökan ledigt. Sökande med högre kompetens äga företräde. Arfvode enligt lag. Ansökningshandlingar, åtföljda af läkarebetyg, inlämnas senast den 20 instund. april till skolstyrelsen under undertecknads adress. Vidare npplysningar erhållas af läroverkets föreståndarinna, fröken Signe Cedreqvist.

Borås den 30 mars 1911.

Å skolstyrelsens vägnar:
August Charles.

Vid Karlstads högre Elementarläroverk för flickor

tillsättes från och med nästa läsårs början en ny lärarinnebefattning med hufvudsaklig undervisning inom de förberedande klasserna. Lön 1000 kr.

Ansökningshandlingar jämte friskbetyg, ställda till Styrelsen, torde före den 15 april insändas till läroverkets föreståndarinna.

Vid Ebba Lundbergs läroverk för flickor, Hälsingborg

bli nästa läsår följande platser lediga:

1) En lärarinnebefattning med undervisningsskyldighet i latin, modersmål och geografi. Kompetens: Fil. kand. med profår. Lön 1,500 kronor.

2) En lärarinnebefattning med undervisningsskyldighet i matematik, fysik, biologi och kemi. Kompetens: Betyg från Högre lärarinneseminarium. Lön 1,400 kr.

Event. utbyte inom dessa ämnesgrupper,

Ansökningar jämte läkarebetyg skola insändas före den 15 april till föreståndarinna.

DAGNY, KVINNORNAS BÄSTA PLATSANNONSTIDNING**Vid Uddevalla Elementarläroverk för flickor**

blifva vid nästa läsårs början två lärarinneplatser lediga. Ämnen: för den ena: matematik (på högre stadiet) geografi (äfven på högsta stadiet) och modersmålet (på lägre eller mellanstadiet) samt franska eller välskrifning: för den andra: modersmålet (på lägre och mellanstadiet), kristendom (på lägre stadiet) och franska eller välskrifning (något ulbyte af biämnen möjligt för båda platserna). Dessutom vore det önskvärdt att eventuella sökande kunde åtaga sig undervisning i sång.

Utbildning: högre kompetens. Lön: i första lönegraden 1500 kr., i öfriga lönegrader enligt lag; dessutom bidrag till sjukkassegift. Ansökningshandlingar åtföljda af läkarebetyg och ställda till styrelsen, torde före den 25 April insändas till läroverkets föreståndarinna.

Sömmerskeplatsen

vid **länslasarettet i Hudiksvall** är ledig till ansökan. Sömmerskan har skyldighet att sy all linnesöm, verkställa lagningar för lasarettets behof, förestå linneförrådet och utföra tillsyn öfver tvätten. Lön 275 kr., eget rum, allt fritt. Ansökningar åtföljda af ålders- och läkarebetyg samt fotografi insändas till lasarettsexpeditionen före den 20 instund. april. Platsen får genast tillträdas.

Hushållsfröken,

cirka 30 år, med ordningssinne och erfarenhet från större hushåll, väl kunnig i matlagning och uppläggning, får plats till 15 april att sköta matlagningen å sjukhem. Hon bör äfven äga förmåga att ordna och handleda tjänarnes arbete. God lön, deladt rum. Rekommendationer fordras. Svar till Fröken Öhrns Sjukhem, 6 Jungfrugatan.

Kokerskeplatsen

vid sjukstugan i Leufsta bruk blir ledig att tillträdas den 1 inst. maj. Lön 300 kr. och allting fritt. Ansökan åtföljd af betygsafskrifter torde senast den 15 april insändas till e. prov.-läkaren B. Egerström, Leufsta bruk.

Guvernant

musikalisk och med utgångsbetyg från Högre Lärarinneseminarier i Stockholm sökes till två barn om 8 och 11 år af norsk familj bosatt i Värmland. Stilla men naturskönt ställe. Ansökningar med betygsafskrifter ställas till Fru Marie Blakstad, Värmlands-Sälboda.

Husföreståndarinna

i medelåldern, kunnig i matlagning och van att med ordning och omtanke sköta bättre hushåll, kan genast erhålla fördelaktig anställning om goda betyg kunna företes.

Närmare meddelar

Klädesfabriken, Karlskrona.

Bildad, anspraakslös flicka,

kunnig i matlagning, öfriga husliga sysslor samt sömnad, erhåller 1 maj plats i 2 pers. hushåll (sommarm. 4 pers.) vid stationssamhälle i Norrland, att utan jungfru med husmoderns hjälp sköta hemmet. Vatten- och slaskl. finnes. Svar med rek., foto och lönepretentioner till "Hjälpreda" Alfta p. r.

Ressällskap

till London i slutet af April, söker en ung, bildad dam. Svar till "Resa" Tidningskontoret Engelbrekts gat. 41, Stockholm.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga

upplysningar genom

Fredrika-Bremer-

Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

GYNNA ALLTID DAGNYS

ANNONSÖRER!

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

4 | 1 | 0
2 | 0

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.

Aktiekapital 3,000,000 kr.

Sprid Dagny!

Wiréns China pomada, välgörande för hårväxten.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Kvinnliga Juridiska Byrån, Wallingatan 12.

Kontorstid kl. 1/2 10—4. Utför alla slags juridiska uppdrag. A. T. 183 36

Obs.! Fredrika Bremer-Förbundet. Obs!

Å Fredrika Bremer-Förbundet finnas anmälda lektionsgivare, in- och utländska, hushållsbiträden af olika slag, barnfröknar, kontorsbiträden, gymnaster m. m.
Mottagningstid kl. 12—4.
Adr. Drottninggatan 54, Stockholm.

Allm. tel. 48 16. Rikstel. 27 62.

Astrid Wittborn

Manicure, Pedicure,

Hygiensk ansiktsbehandling.

BRAHEGATAN 6, 2 tr. R. T. 123 59. A. 197 16

KOSTYM-ATELIER

MASKINBRODERING

53 Drottninggatan 53, 2 tr.

Systrarna Johansson.

Riks och Allm. telefon.

Sorgsaker.

Ständigt på lager, förstklassigt arbete, billiga priser

Astrid Ahlström & C:o.

18 Smålandsgatan 18,
vid Norrmalmstorg.

Broderiaffären

3 n. b. Kommendörsgatan 3 n. b.

Rekommenderar sitt välsorterade lager af Schweizerbroderier och Spetsar

Skandinavisk Konstslöjdsförsäljning,
STOCKHOLM, 27 Klarabergsgat. 27.

Handarbeten, rikt urval
Nationaldräkter, tyger
och tillbehör
Träslöjd, stort lager
National- och Garn-
ringsband, egen till-
verkning.

HERM. HAMNQVIST

Kungl. Hoffotograf.

Biblioteksg. 11, Stockholm.

1 dussin kabinettsfotografier, matt
papper, 12 kronor.

Lektioner i Linnesömnad,

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR,

Sibylleg. 36. Hörnet af Karlavägen.

R. T. 35 30.

A. T. 210 04.

Ängelsbergs Hvilohem

i barrskog med högt, soligt läge
och utsikt öfver Ämningen. Öp-
pet året om. Ref. lämnas. Närmare
upplysningar genom Fröken Bertha
Andersson, Hvilohemmet, Ängels-
berg. Rikstel. 20.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

NYHETER I BOKHANDELN!

BÖNEN I JESU NAMN. Predikan på Nyårsdagen 1911, hålles af Hofpredikan-
ten Fr. Hammarsten i Jakobs kyrka. Upptecknad med snabbskrift och
på åhörarens begäran befordrad till trycket. Säljes till förmån för Sven-
ska Kyrkans mission i Rhodesia. Häft. 15 öre.

TRO OCH GÄRNING eller Hvad vår sjömansmission behöfver. Af Pastor E.
G. Wolfbrandt. Häft. 15 öre.

EVANGELIUM FÖR TRÖSTLÖSA af Kyrkoherde D. A. Årnström. Andra upp-
lagan. Häft. 30 öre.

VÄCKANDE ORD TILL DET SVENSKA FOLKET. Af A. G. Nilsson. Häft.
1: 50, kart. 1: 75, klotb. 2: 25.

BERÄTTELSEBIBLIOTEK IV. Lek och allvar. Skildringar från olika län-
der och folk af Pastor B. Wadström. Häft. 1 kr., kart. 1: 50, klotb.
2 kr.

PYGMÉERNAS LAND. Af Ruth B. Fisher. Intressanta missionskildringar från
det inom Uganda liggande Torolandet. Med talrika illustrationer.
Häft. 1: 50, kart. 1: 75, klotb. 2: 25.

FRÅN ÖSTER OCH VÄSTER. Missionsberättelser för barn och ungdom.
Med förord af Missionär E. Baierlein. Häft. 1: 50, kart. 1: 75, klotb.
2: 25.

HVAD FÖLJER DÄRPÅ? Sång af L. S. Musik för solo och unison kör till
piano af Gerda Wennerberg. Pris 75 öre.

Evangeliska Fosterlandsstiftelsens Förlagsexp., Stockholm 3.

Föreningen för Kvinnans Politiska Rösträtt i Stockholm

anordnar möte onsdagen den 19 april kl. 8 e. m. i Viktoriasalen, Tun-
nelgatan 19.

Inledningsanförande af fröken Anna Lindhagen.

Föredrag med ljusbilder öfver "den internationella rösträttsrörelsen"
af fru Ellen Hagen.

Äfvén kvinnor, som icke äro föreningsmedlemmar, inbjudas.
Fri entré.

Andelsägare i Föreningen Dagny

kallas till ordinarie sammanträde fredagen
den 28 april kl. 7.30 e. m. å Fredrika-Bre-
mer-Förbundets lokal, Drottninggatan 54,
Stockholm.

STYRELSEN.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Våra grannländer, rösträttsutredningen och kongressen.

Sjuksköterskornas arbetsförhållanden.

Rösträttsmotionerna.

Blad ur "den svaga kvinnans" historia. V. Af Metta Greger.

Emilia Fogelklou: Medan gräset gror. Rec. af Hilma Bore-
lius. — Helena Nyblom: Nye og gamle Digte och dikter. Rec.
af Sigrid Elmblad.

En utbildningsanstalt. Af E—ll.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**